

Samhällsinformation

Kyrktrappan

Församlingsblad
Svenska kyrkan i Mariefred
Julen 2025

Tema:

Konst & kultur

Konst som bön

Stickflickorna

Salsa, kärlek & kultur
på svenska dansgolv

Teaterglädje i Biohuset

Gubbröran –
kreativitet på tallriken

**Svenska
kyrkan**

Konst och kultur i Mariefred *– livets väv av tro, skapande och gemenskap*

Att arbeta med detta nummer av Kyrktrappan har varit både utmanande och djupt givande. Det har gett mig möjlighet att på riktigt fördjupa mig i det rika kulturliv som genomsyrar Mariefred – men framför allt att möta några av de människor som med sina händer, röster, penslar, instrument och idéer håller kreativiteten levande i vår stad.

I Mariefred är kulturen en naturlig del av livet. Den finns i varje gränd – från biblioteket där barn lyssnar till sagor, till Gripsholms slott där historiens röster ännu viskar från väggarna. Den lever i de små galleriernas nyskapande konst, i kyrkans musik och i människors berättelser och engagemang. Här ordnas marknader, bokkvällar, konserter, hantverk och teater – allt tack vare de eldsjälar som tillsammans ser till att det alltid händer något, för både stora och små.

När vintern nu närmar sig och vi går mot adventstidens ljus, tänker jag på att kultur – i sin djupaste mening – handlar om just detta: att vårda det mänskliga. Att skapa, dela och mötas. Att låta skönheten och tron vävas samman i vardagens alla nyanser.

Jag hoppas att det här numret ska inspirera dig att upptäcka, uppleva och själv bidra till det levande kulturliv som gör Mariefred så unik – där slottet och kyrkan fortsätter att slå som två hjärtan, mitt i staden, här och nu.

Välkommen att stiga in i vinterns nummer av Kyrktrappan – och låt dig värmas av konsten, kulturen och gemenskapen.

Josephine Hiller, Redaktör

Innehåll

- 3 *En hälsning från vår nya kyrkoherde,
Natalia Araya*
- 4 *Slottet och kyrkan – levande mittpunkter i
Mariefreds kulturliv*
- 6-7 *Konst och kultur i kyrkorummet*
- 8 *Biohuset – där kulturen slår rot*
- 9 *Ikoner – heliga bilder som viskar om Gud*
- 10-11 *Åsa Ingårda – en modern ikonkonströer*
- 12 *Den livslånga vänskapen mellan Ulla och
vävstolen*
- 13-15 *Stickflickorna*
- 16-19 *Dans som konstform och bön*
- 20 *Barnteater i Biohuset*
- 21 *Gravhällar i Mariefreds kyrka*
- 22 *När kulturen blir vardag och vardagen blir konst*
- 24-25 *Lilla Kyrktrappan*
- 26 *Matlagning som kulturarv och konst*
- 30 *Symboliken i adventskransen*
- 31 *Jul i Mariefreds församling*

*Konst tvättar själen från vardagens
dam.*

– Pablo Picasso

*Kultur är det som binder oss
samman genom tid och rum.*

– Anonymt

Varmt välkommen Natalia Araya – Mariefreds församlings nya kyrkoherde

Med både hjärta och nyfikenhet kliver hon in i sitt nya uppdrag. Sedan den 22 september är Natalia Araya Mariefreds församlings nya kyrkoherde – en präst med rötter i både norra Stockholm och Sörmland. Hon ser människan i mötet, tron i vardagen och kyrkan som en plats för både glädje och kamp. Här får vi möta henne i egna ord.

Hej Mariefred!

Mitt namn är Natalia Araya, och sedan den 22 september 2025 har jag haft glädjen att börja som kyrkoherde i vår församling. Att få verka här – på en plats med både rik historia och stark närvaro i dagens samhälle, känns oerhört meningsfullt och inspirerande.

Jag kommer ursprungligen från norra Stockholm, men har bott i Trosa i sex år – Sörmland har redan blivit hemma för mig. Att vara kyrkoherde i Mariefred är ett spännande och utmanande uppdrag. Det handlar om att vara andlig ledare, arbetsledare och medvandrar i en gemenskap där tradition, engagemang och livsfrågor möts varje dag. För mig är mötet med människor hjärtat i prästkallelsen – att få samtala om tro, tvivel, hopp, sorg och glädje, och att visa att kyrkan är en

plats där alla är välkomna, omslutna av Guds kärlek.

Under mina 17 år inom Svenska kyrkan, både ideellt och som anställd, och med åtta år som präst, har jag lärt mig hur viktiga de mänskliga mötena är. De senaste fem åren har jag också haft ledaruppdrag som mellanchefer, vilket gett mig värdefulla erfarenheter av att leda med både hjärta och struktur. Tidigare erfarenheter som frisör och lärarvikarie har också gett mig förståelse för människors vardag och olika livsstudier.

Nu går vi in i adventstiden, en tid som i kyrkans tradition markerar väntan och beredelse inför Kristi födelse. Advent är inte bara en nedräkning till julen, utan en inbjudan till stillhet, reflektion och andlig förberedelse. Den påminner oss om hoppet om

Kristus, ljuset som bryter in i världen, och om kallelsen att öppna våra hjärtan för Guds närvaro i våra liv. Varje ljus vi tänder i adventsljusstaken symboliserar detta hopp och Guds trofasthet, och påminner oss om att ljuset alltid sgrar över mörkret.

Jag ser med glädje fram emot att möta er alla – i kyrkan, församlingshemmet, på stan eller över en kopp kaffe – och dela denna tid av väntan och förväntan med er.

Till er alla i Mariefred önskar jag en välsignad och ljus adventstid, må denna tid fyllas med gemenskap, eftertanke och det hopp som advent bär med sig.

Väl mött,

Natalia Araya
Kyrkoherde

Glad
advent!

Mariefreds kyrka och Gripsholms slott från syd-öst omkring 1914-1915.
Foto: John Erikssons förlag

Slottet och kyrkan – levande mittpunkter i Mariefreds kulturliv

Mariefreds kyrka ligger som ett utropstecken på sitt berg, högt över staden. Det är den mest monumentala placering man kan tänka sig. Fyrverkeriet som Emil i Lönneberga bränner av syns minsann inte mot bakgrund av någon småländsk kyrka, det är vår kyrka man ser.

Det är ingen slump. När änkedrottningarna på Gripsholm var med och bekostade både bygge och återuppbyggnad av kyrkan var det viktigt att kyrkan syntes. Det fanns säkert en omsorg om undersåtarnas väl och ve – staden låg under änkedrottningarnas livgeding, hovstaten där gods, gårdar, län och städer ingick – men det fanns också prestige i att kyrkan som hennes majestät kunde peka ut från slottets salar var storståtlig. Faktiskt var kyrkan som Kristina d.ä. var med och bekostade 1620–1624 större än vad som egentligen behövdes för stadens befolkning som nog uppgick till högst ett par hundra själar.

När den stora stadsbranden 1682 drabbade staden satt den sista änkedrottningen, Hedvig Eleonora, på Gripsholm. Riksänkedrottningen bekostade återuppbyggnaden av kyrkan

och det mesta av den inredning vi ser i dag – altartavlan, predikstolen med Hedvig Eleonoras monogram och vapen. Dessutom tillkom något nytt – slottsläktaren, där hovfolket kunde både se och synas. Detta skedde sedan slottskyrkan hade kommit ur bruk, sliten och förfallen.

Bandet mellan slottet och Mariefreds kyrka levde kvar långt fram i tiden. Till exempel så överfördes ett stort antal oljemålningar från Ulriksdals slott till kyrkan under Karl XIV Johans tid.

Men sambandet mellan slottet och fädernas kyrka fanns där redan långt tidigare. Den lilla Kärnbo kyrka byggdes omkring tvåhundra år före det första Gripsholm. När kyrkan behövde byggas ut och moderniseras satt riksföreståndaren Sten Sture den äldre på Gripsholm. Han bekostade förlängningen av långhuset, och ett vapenhus tillkom. Vi vet inte säkert, men troligt är att den stormrike herr Sten också bekostade triumfkrucifixet (nu i Mariefreds kyrka) och det förstklassiga altarskåpet från Antwerpen som i dag står i Ytterenhörna kyrka. En liten fattig socken som Kärnbo hade knappast råd med sådan grannlåt.

De är sammanflätade – slottet och kyrkan – och speglar varandra tvärs över viken. Deras dubbla funktioner är tydliga: båda byggnaderna är kulturminnen av högsta klass, samtidigt som de fortfarande fyller sina ursprungliga funktioner. Slottet används av kungafamiljen vid högtidliga tillfällen, och kyrkan är platsen för församlingens andliga liv.

Och båda är nav i Mariefreds lokala kultur. I dag är de arenor för en mängd arrangemang – musik, teater, föredrag och visningar. Det är en levande roll de har, en viktig uppgift både nu och i framtiden.

Jim Sjöberg

Slottsläktaren i Mariefreds kyrka

BENGT RUNDGREN

Slottet och kyrkan – stadens dubbla hjärtan

När vi lyfter blicken över Mariefred ser vi dem båda – Gripsholms slott och vår kyrka. Två byggnader som i århundraden har speglat varandra tvärs över vattnet, och som fortfarande är levande mitt ibland oss.

Slottet berättar om staden och Sveriges historia. Här möter vi kungar och drottningar, konst och makt. Kyrkan berättar om våra egna livs historier – våra böner, våra sånger, våra bröllop, dop och begravningar. Det ena rymmer nationens minnen, det andra våra hjärtans.

Och kanske är det just där de möts: i minnet och i framtiden. Vi behöver platser som bär våra berättelser, som hjälper oss att förstå vilka vi är och vart vi är på väg. Slottet gör det genom konsten, museet och musiken. Kyrkan gör det genom gudstjänsten, gemenskapen och mötena som bär oss genom vardagen.

Kyrkan är mer än en vacker byggnad. Den är vårt gemensamma hem, ett rum för tro och kultur, för vardag och fest, för glädje och sorg. Här får vi dela livet tillsammans och påminnas om Guds närvaro mitt ibland oss.

Både kyrkan och slottet påminner oss om att vi alla är del av en större berättelse – en berättelse som sträcker sig bakåt i tiden men också framåt in i framtiden.

Låt oss därför fortsätta att fylla dessa rum med liv och gemenskap – i sång och bön, i musik och konst, i vardag och fest. Så kan både slottet och kyrkan förbli hjärtan som slår för Mariefred, också för kommande generationer.

Josephine Hiller

Valresultat Kyrkofullmäktige, Mariefreds församling

Nomineringgrupp	2025			2021		
	Antal röster	%	mandat	Antal röster	%	mandat
Arbetarepartiet - Socialdemokraterna	229	29,93	5	175	24,68	4
Centerpartiet	104	13,59	2	105	14,81	2
Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan	362	47,32	7	318	44,85	7
Vänstern i Svenska kyrkan	70	9,15	1	54	7,62	1

Valdeltagande

22,39%

20,73%

Total antal ledamöter

15

därav antal kvinnliga ledamöter

9

1. Altartavlan "Herdarnas tillbedjan" skänktes till församlingen av änkedrottning Hedvig Eleonora. Verket utfördes av hennes hovkonstnär Hans Georg Möller i samarbete med bildhuggaren Caspar Schröder 2. Den äldsta bevarade mässhaken från 1465, rikt broderad med både Vasavapnet och Linköpings domkyrkas vapen

Mellan himmel och historia – konst och kultur i kyrkorummet

Kyrkor är mer än byggnader för bön. De är levande kulturarv där tro, konst och historia vävs samman. I Mariefreds kyrka möts hantverk, tradition och andlighet i målningar, silver, sniderier och textilier – allt med sin egen berättelse.

När man stiger in i en kyrka är det inte bara tystnaden som möter en, utan också skönheten. Här har generationer skapat, donerat, sytt, snidat och byggt för att uttrycka något större än sig själva. Kyrkorummet har alltid varit en plats där konst och tro går hand i hand – inte som prydnad, utan som bön i färg och form.

I Mariefreds kyrka ryms en rikedom av föremål: altarskåp, målningar, textilier, kyrksilver och andra liturgiska objekt. Tillsammans bär de berättelser från olika tider och sammanhang – och vittnar om den omsorg som människor lagt ner för att gestalta det heliga.

När vi samlas till gudstjänst i Mariefreds kyrka firar vi ofta nattvard, och då används en särskilt vacker kalk från 1500-talet. Den bär inskriptionen “Maria Hilf” – “Hjälp Maria” – vilket tyder på att den kan ha sitt ursprung i klostret Pax Mariae, som tidigare låg på samma plats som dagens kyrka. Med dessa ord och denna historia sträcker sig ett trådlikt band från vår tid till de kristna som levde i klostergemenskap här under 1400- och 1500-talet.

Mariefreds kyrka innehåller många andra kulturhistoriskt värdefulla föremål. Bland dem finns den äldsta mässshaken från 1465, som är broderad med både Vasavapnet och Linköpings domkyrkas vapen. Den tillverkades för Kettil Karlsson Vase, biskop i Linköpings stift, och tros ha nått Mariefred via Gripsholms slott. Trots sin ålder är färgerna i det vackra textilarbetet förvånansvärt väl bevarade. I dag används den inte längre i tjänst, utan förvaras varsamt i sakristian.

Målningen Änglarna hos Abraham från 1600-talet, skapad av en italiensk mästare, påminner oss om mötet mellan det himmelska och det jordiska.

Altarmålningen i koret – Herdarnas tillbedjan – är ett centralt blickfång i kyrkan. Den är skapad av den välkända 1700-talskonstnären Georg Engelhard Schröder, vars verk också återfinns i Tyska kyrkan i Stockholm och Drottningholms slottskyrka. I kyrkan finns även en målning av Per Hörberg, som visar Kristus på korset, samt konstverk av mästare från både Italien och Nederländerna.

En särskilt gripande målning är Änglarna hos Abraham, som sitter på den södra väggen i kyrkans kor. Den är från 1600-talet och utförd av en italiensk konstnär – men vem, det vet ingen säkert. Motivet är hämtat från Första Mosebok kapitel 18, där Abraham får besök av tre män som han bjuder på mat utanför sitt tält. Konstnären har dock målat dem med stora änglavingar – kanske för att visa att de egentligen är Guds budbärare. I ett hörn syns Saras ansikte, där hon står i tältet och lyssnar. När hon hör att hon, fast hon är gammal, ska få ett barn, börjar hon le. Ett ögonblick av hopp, glädje och förundran – fångat i färg och penseldrag.

Det medeltida triumfkrucifixet i koret har med stor sannolikhet sitt ursprung i Kärnbo kyrka, och de höga korfönstren från 1936 bär två monogram – CR (för Kristina den äldre) och HERS (för Hedvig Eleonora) – som påminnelser om några av kyrkans främsta välgörare. Kyrkorummet i övrigt är idag ljus och avskalat, men i detaljerna lever historien vidare.

Ett av de mest iögonfallande föremålen är det unika antependiet från 1600-talet – ett altartäcke i siden, rikt broderat i guld och silver. Det var en gång en kaftan, buren av den tysk-romerske kejsaren Mattias II och tillverkad i Osmanska riket. På en målning av Hans von Aachen syns kejsaren bära detta plagg – som senare omvandlades till ett helgat altartäcke i Mariefreds kyrka. År 2015 lånades det ut till den internationella konstupställningen “The Sultan’s World. The Ottoman Orient in Renaissance Art”, där det visades tillsammans med målningen – ett unikt återseende av porträtt och plagg, konst och historia.

Kyrkobyggnadens exteriör är till stora delar oförändrad sedan återuppbyggnaden i slutet av 1600-talet. Undantag finns i detaljer: kopparplåtar på murpelarna, torntakets övre del, och de nya kyrkdörrarna. Men i det stora hela förblir Mariefreds kyrka en plats där historien är närvarande – i både arkitektur och konst, i det som brukas och det som bevaras.

Det är en kyrka att vara stolt över.

Josephine Hiller

Katarina Sandmark

Biohuset

– där kulturen får rota sig

I hjärtat av Mariefred växer en plats där film, konst, samtal och gemenskap lever sida vid sida. Biohuset är mycket mer än en biograf – det har blivit ett levande nav för kultur, möten och kreativitet i bygden.

Mitt i centrala Mariefred ligger Biohuset – en plats som vid första anblick ser ut som en traditionell biograf, men som sjuder av liv, idéer och konstnärlig energi. Här möts människor över generationsgränser och intressen, förenade av kulturen.

Efter en omfattande renovering och installation av hiss har huset förvandlats till en tillgänglig och pulserande mötesplats – öppen för alla åldrar.

– Vi ville skapa ett rum där människor både kan bidra och bara vara. Ett vardagsrum för hela Mariefred, där kulturen får ta plats, säger Katarina Sandmark från sitt kontor i huset.

Biohuset är idag mycket mer än en plats för filmvisningar – även om både nya och klassiska filmer visas regelbundet. Det fungerar också som konsthall, scen och samtalsrum.

– Jag brukar kalla det ett kulturens växthus. Vi har haft allt från lokala konstnärer som ställer ut till unga musiker som tar sina första steg på scen. Det händer något särskilt när människor får en plats att uttrycka sig,

förklarar Katarina.

Katarinas engagemang för det lokala kulturlivet och den mänskliga gemenskapen märks tydligt. Hon berättar om de oväntade mötena som uppstår i vardagen – när skolklasser stöter på vernissagebesökare, när någon som hämtar sitt barnbarn möter stickcaféets deltagare, eller när samtal mellan unga och äldre fortsätter över en kopp kaffe. Och så finns de där små ögonblicken vid dörren, som Katarina själv tycker är något alldeles särskilt – när en bridgegrupp kliver ut och småpratar med någon som just kommit för att se film, eller när ett leende delas i förbifarten och blir till början på ett nytt samtal. Det är där, i just de ögonblicken, som Katarina tycker att Biohusets hjärta slår som starkast.

– Det viktigaste är kanske inte vad som händer på scenen, utan i samtalen efteråt. När människor börjar prata, inspireras och själva vågar skapa – då vet jag att vi har lyckats.

Biohuset är en plats där alla, unga som gamla, får vara med. På bilden syns barn från MESS som skapar konstverk.

Medan många mindre orter kämpar för att hålla kulturen vid liv, visar Biohuset vad som är möjligt med vision, engagemang och samverkan – i nära dialog med kommunen och lokala aktörer. Och Katarina? Hon fortsätter att odla idéer och relationer med varm hand.

Hon avslutar:

– Jag tror på långsam kultur. Att bygga något hållbart, tillsammans. Det kanske inte är det mest spektakulära – men det håller. Och det behövs.

Josephine Hiller

Heliga bilder som viskar om Gud

I en värld full av snabba bilder erbjuder ikonerna något annat: stillhet, djup och bön. Den hjälper oss att ana Guds närvaro – mitt i vardagen.

ikonmåleriet är en av de äldsta konstformerna i kristen tradition, med rötter i det bysantinska riket under 300–400-talet. Ordet ikon kommer från grekiskans eikon, som betyder ”bild” eller ”avbild”. Till skillnad från västerländsk konst, som ofta uttrycker konstnärens personliga tolkning, är ikonerna en teologisk bild – ett fönster mot det himmelska.

När man målar en ikon gör man det ofta i tystnad och bön. Det är inte bara ett hantverk, utan ett slags andlig övning. Målaren – eller ikonografen, som hen ofta kallas – följer en särskild ordning, från träpanelen till de sista gulddetaljerna. Allt sker med respekt och eftertanke. Därför säger man ibland att ikoner inte målas – de skrivs. Varje bild förmedlar ett budskap om Gud.

Ikonerna används i bön och gudstjänst. Man tänder ljus framför dem, ber inför

dem – inte för att tillbe själva bilden, utan för att komma närmare den person den föreställer: Jesus, Maria eller ett helgon. Ikonerna påminner oss om att Gud är nära, att det heliga finns mitt ibland oss.

En gammal tradition som lever vidare

På 700-talet uppstod en stor konflikt i kyrkan. Vissa menade att det var fel att ha bilder i kyrkan – att det bröt mot budet om att inte göra avgudabilder. Men år 787 beslutade kyrkans ledare på ett stort möte (konciliet i Nicaea) att ikoner inte är avgudar, utan heliga avbildningar som hjälper oss att förstå och ära Gud.

Sedan dess har ikonmåleriet blomstrat, särskilt i de ortodoxa kyrkorna i öst – som i Grekland, Ryssland och på Balkan. I dessa kyrkor står ikonerna i centrum, ofta uppställda på en särskild bildvägg, en ikonostas, som skiljer koret från resten av kyrkorummet.

JOSEPHINE HILLER

Ikonen är ett öppet fönster mot himlen som visar att himlen även är här mitt ibland oss. Ikonen är en förbindelselänk mellan himmel och jord, den förmedlar kontakten med Gud och de personer den framställer. De blir närvarande. Ikonens syfte är att leda människor in i bönen, närmare Gud.

~Karmelitnunnorna

Under 1900-talet började människor i väst – även i Sverige – återupptäcka ikonerna. Många lockas av ikonens enkla, stilla uttryck. Ikonerna ropar inte, de viskar. De pekar bortom sig själva och in mot det heliga. I dag finns ikonmålarsskolor och reträtter där människor lär sig mer om ikonens språk – både som konstform och som bön.

I en tid då vi matas med bilder varje dag hjälper ikonerna oss att stanna upp. Den visar att Gud inte bara finns i det stora och mäktiga – utan också i färg, form, ljus och stillhet.

Josephine Hiller

När skapandet möter det heliga

Konst och andlighet har alltid varit djupt sammanflätade. Genom historien har människor använt kreativitet – genom måleri, skulptur, musik, dans eller poesi – för att närma sig det gudomliga. Men ibland kan det kännas som att konsten inte bara föreställer något heligt, utan själv blir en form av bön.

Vi ser exempel på detta redan i Bibeln. I Andra Moseboken ger Gud noggranna instruktioner för hur tabernaklet ska utformas med broderier, guld och konstnärligt arbete. Konstnären Besalel nämns vid namn som en som ”fyllts med Guds ande, med vishet, förstånd och kunskap i all slags hantverk” (2 Mos 31:3). Här är konsten inte bara dekoration, utan ett heligt kall som inspirerats av Gud själv.

Under medeltiden skapade munkar rikt illustrerade biblar. Dessa illuminationer var mer än utsmyckning – de var målade böner, en form av andakt i färg.

Denna tradition lever kvar. En ikonmålare ber ofta genom hela processen, där varje penseldrag sker i stilla vördnad. Och den som i tystnad tecknar hemma vid köksbordet, med hjärtat vänt mot Gud, bär samma inre rörelse.

Konsten kan öppna dörrar mellan himmel och jord. Kanske finns det i dig en färg, en form, ett uttryck – som får bli din bön i dag?

Josephine Hiller

Konst som bön – Åsa Ingårda låter träet tala

Åsa Ingårda har en lång och mångfacetterad relation till Svenska kyrkan. Allt började i ungdomsåren i Enhörna församling, och hennes engagemang ledde så småningom hela vägen till kyrkomötet. Men år 2002 valde hon att följa en annan längtan – drömmen om att bli möbelsnickare. Hon lämnade sitt kyrkliga uppdrag och påbörjade en utbildning på Öland. Elva år senare, 2013, återvände Åsa till det kyrkliga engagemanget. Hon valdes in i kyrkomötet och fick även plats i stiftsstyrelsen och kyrkorådet. Men när hon år 2022 började en yrkesutbildning till slöjdlärare, klev hon av sina

uppdrag – ännu en gång för att följa sitt hjärtas röst.

Den rösten förde henne till en verkstad i Runtuna, mitt bland sörmländska kullar och medeltida kyrkor. Där fann hon sin plats vid snickarbänken – en plats där tro, hantverk och stillhet får samspela. I hennes händer förvandlas faner till bilder som bär på tystnad, frågor och en viskning av bön.

En modern ikonkonstnär med gamla tekniker

Åsa beskriver sin konst som en nutida form av ikoner. Hon arbetar

Åsa visar några av sina verk och berättar om den kreativa processen bakom.

JOSEPHINE HILLER

En ängel som bär ett barn – eller en människa med ett rop till världen? Åsas verk bjuder in till samtal snarare än svar.

i intarsiateknik – en gammal metod där tunna träfaner i olika träslag pusslas ihop till detaljerade bilder. Materialet är skört, ofta bara 0,6 millimeter tjockt, och kräver varsamhet, precision och tålmod. Varje träfaner har sin egen ton och struktur, och Åsa låter träets naturliga skönhet vara vägledande i skapandet.

Hennes favoritträslag är asp – ett träslag som fångar ljuset på ett sätt inget annat kan. I verk där hon använder aspfaner till exempelvis en gloria, uppstår en nästan magisk lyskraft. Vissa träfaner förstärker känslan eller uttrycket på ett nästan magiskt sätt.

När bilden blir bön

Åsas motiv bär ofta en andlig dimension och inbjuder till stilla reflektion. Ett av hennes verk

föreställer en person som bär ett barn. För Åsa symboliserade figuren en ängel som vände sig till Gud. Men när en kvinna betraktade verket såg hon något annat – en fråga riktad till oss människor: ”Vad tänker ni göra?”

Just där, i det oväntade mötet mellan konst och tolkning, ligger kärnan i Åsas skapande. Hon erbjuder inga färdiga svar – istället öppnar hon ett samtal. Hennes bilder blir speglar där betraktaren får se sin egen tro, sina förhoppningar och sina frågor. Att andra människor tolkar hennes verk på sätt hon själv inte kunnat förutse, upplever hon som berikande.

En kallelse i trä

År 2000 lyssnade Åsa på ett radioprogram som kom till henne som ett tilltal – det var dags att bryta upp. Hon anmälde sig till en sommarkurs i snickeri på Capellagården och kände direkt att hon kommit hem. Här fann hon sin kallelse: att arbeta med sina händer och gestalta sin tro genom trä.

Skapandeprocessen börjar ofta med en idé – något hon hört, upplevt, ifrågasatt, eller en människa hon mött. Idén omvandlas till en skiss, och därefter väljer hon noggrant ut faner som passar motivet. Det kan ta tid att hitta just det träslag med rätt färg och ådring för att fånga en särskild nyans eller känsla i bilden.

Vissa projekt växer långsamt fram, andra kommer till henne som om de ”bara kom”, utan att hon själv sökt dem. När ett verk är färdigt, säger hon, blir det ofta en glad överraskning – allt väcks till liv tack vare linoljan.

– Varje enskilt träfaner, hur liten den än är, måste sågas ut med millimeterprecision. Det är en otroligt meditativ och tålmodsprövande process, förklarar Åsa.

En helig process

För Åsa är skapandet mer än ett arbete – det är ett sätt att be. Hon menar att bön inte alltid behöver formuleras i ord. Ibland kan den vara en handling, en bild, en form. Processen blir helig – ett samtal mellan henne, materialet och det som är större än oss.

Ett avgörande möte för hennes konstnärliga och andliga väg kom i Jerusalem, där hon träffade Syster Abraham – nunna och ikonmålare i den etiopisk-ortodoxa kyrkan. Systemens enkla livsstil och djupa tro gjorde starkt intryck. Mötet fick Åsa att se vad tro kan vara – levande, ödmjuk och närvarande – och inspirerade henne att skapa konst som talar till ett samtida evangelium.

– Ett konstnärligt uttryck kan utgöra ett unikt språk för att nå och kommunicera sanningar, särskilt när orden inte räcker till, säger Åsa.

Josephine Hiller

Visste du att ...

Tekniken intarsia har använts sedan antiken och nådde sin höjdpunkt under renässansen – särskilt i kyrklig konst och möbelsnickeri.

Genom Åsas initiativ växte föreningen Väg 223 fram – ett nätverk av kvinnliga hantverkare och företagare längs landsvägen i Sörmland. För sitt engagemang utsågs hon till Årets sörmlänning 2018.

När trådarna bildar konst

En gråmulen lördagseftermiddag kliver jag in i Ulla Erikssons vävstuga på Kalkudden, strax utanför Mariefred. Där inne möts jag av färger, strukturer – och doften av lin, ull och bomull. Bland vävstolar, knypplendynor och garner i mjuka nyanser berättar 85-åriga Ulla om ett helt liv vävt samman av konst, tålamod och tradition.

– Det började tidigt, säger Ulla med ett leende. Mormor, mamma – ja, till och med svärmor – alla vävde och broderade. Jag växte upp i Borlänge, där handarbete var en självklar del av vardagen.

Vid 20 års ålder flyttade hon till Stockholm tillsammans med sin make Stieg. I Borlänge var det svårt att få arbete, och storstaden lockade med nya möjligheter. Hon ville egentligen utbilda sig till barnskötare, men fick avslag eftersom hon redan var mamma. I stället fick hon jobb på Postgirot – ett tillfälligt stopp innan livet tog en ny riktning.

– Jag såg en broschyr om en kurs i knyppling. Jag anmälde mig direkt. Jag var 25, den yngsta i gruppen, men det spelade ingen roll – har man roligt, märks inte ålderskillnaderna.

Kursledaren såg genast hennes talang. Med ett stipendium från ABF började Ulla fördjupa sig i hantverket, och fler kvällskurser i broderi, vävning och knyppling följde.

Några år senare sökte hon till en yrkesutbildning på S:t Görans gymnasium – en ettårig kurs för personal till institutioner och företag, med endast sex platser i hela landet. För att komma in krävdes förkunskaper: en termin i sömnad och en termin i vävning. Det var tuffa krav, men Ulla blev antagen.

– Jag har aldrig ångrat det. Att få undervisa i något jag älskar har varit en gåva. Som lärare mötte hon elever med vitt skilda förutsättningar – några med genuint intresse, andra med mindre tålamod.

– Man måste vilja. Intresse är grunden för att kunna ta till sig kunskapen – det märks direkt.

Ulla berättar engagerat om skapandeprocessen – från idé till färdigt verk. Mycket inspiration kommer från naturen: färgerna om hösten, strukturer i bark, snö och landskap.

– Det finns så mycket att ta in, säger hon.

Vävning är ett långsamt, metodiskt arbete. Det börjar med varpningen – att trä upp vävstolen med de långsgående trådarna – följt av själva vävningen där inslagstråden förs in, tråd för tråd. Knyppling är ett ännu mer minutiöst hantverk: trådar som korsas, vrids och spänns över ett mönster, fastnålade på dynan.

– Det är rofyllt, nästan meditativt. Att se hur mönstret växer fram framför ögonen – det är magiskt. Men man får inte hålla på för länge – nacken och axlarna säger ifrån.

JOSEPHINE HILLER

Ulla och vävstolen – en livslång vänskap.

Hennes favoritmönster i vävning är daldräll och kypert – klassiska tekniker som kräver både precision och skicklighet. Och allt hon gör har ett syfte:

– Jag vill att mina alster ska användas. De ska inte ligga och samla damm i ett skåp.

Hemma har nästan varje detalj passerat genom hennes händer – från lampskärmar till dukar, gardiner och mattor. Hon visar stolt en spetsgardin hon knypplat själv – 20 centimeter bred och nästan 1,5 meter lång. Så avancerad att den tog månader att färdigställa.

Ulla har tidigare varit aktiv i en slöjdförening och sålt sina arbeten där, men föreningen finns inte kvar. Trots det fortsätter hon. Just nu arbetar hon på en beställning av breda trasmattor.

När hon gick i pension tog hon ett nytt steg och engagerade sig i Mariefreds hembygdsgenomsyn. Där var hon med och digitaliserade den omfattande klädsamlingen – ett projekt som genomfördes med EU-stöd och som hon är mycket stolt över.

Men även efter ett helt liv av vävda drömmar har hon inte lagt skytteln på hyllan.

– Så länge jag kan, så väver jag.

forts. sid 15

JOSEPHINE HILLER

Stickflickorna

– där trådar blir till konst och gemenskap

Vi tänker ofta på stickning som något praktiskt – sockor, tröjor, vantar. Men under ytan finns något större. Stickning är också en konstform: ett hantverk där historia, känsla och kreativitet möts i varje maska. I Mariefreds församlingshem får denna konst blomma – med gemenskapen i centrum.

Det är söndagseftermiddag och luften är krispig, nästan genomskinlig, som om världen håller andan inför vintern. Löven virvlar i gult och rostbrunt utanför församlingshemmets fönster, men där inne i källaren är stämningen varm och trygg.

Här hörs dämpade skratt, lågmälda samtal, kaffekoppar som klirrar – medan stickorna försiktigt klickar mot varandra, maska för maska. Runt bordet sitter en grupp kvinnor i olika åldrar, förenade i ett gemensamt intresse: att sticka. Men det är mer än handarbete som förenar dem. Här vävs trådarna samman till något större: konst, kultur och gemenskap.

– Man får ett socialt sammanhang, säger Linda, en av de fem som grundade stickcaféet. Det är en plats där vi delar intressen och idéer, där man fylls av ny energi och får inspiration att väva vidare – både i handarbete och i livet.

Stickning som konstform

Trådar av gemenskap och kreativitet löper mellan Stickflickorna.

Stickning har följt människan i århundraden. Från de första fragmenten i Egypten på 1000-talet till dagens trendiga designplagg har tekniken utvecklats och spridits över hela världen.

Att sticka är mer än att skapa något med garn och stickor. Det är ett sätt att finna stillhet, samla tankarna och låta händerna följa själens rytm. I det långsamma arbetet växer både värme och närvaro fram – maska för maska.

Stickningen blir en kreativ plats, där färger, mönster och tekniker får spegla personlighet och känsla. För många är det som meditation, där rytmen i stickorna ger ro och sinnet stillnar.

Under de senaste åren har handarbetet fått en ny renässans. När stickningen flyttar från hemmets lugna vrå till lokaler som församlingshemmet i Mariefred blir den också något mer – en gemenskap, en levande tradition och en konstform som tar plats i det offentliga rummet.

Stickflickorna träffas regelbundet, minst en gång i månaden. Initiativet började som en idé mellan fem väninnor, men växte snabbt när fler visade intresse. Då väcktes tanken på ett stickcafé – en plats att dela stickglädjen med likasinnade.

– Vi längtade efter en plats där vi kunde sticka tillsammans, utan krav eller prestation. Det var viktigt att det inte skulle vara en kurs, utan en miljö där man lär av varandra, säger Marie, en av grundarna.

I samarbete med Mariefreds församling blev ”glasgången” – eller ibland ungdomslokalen – en trygg och öppen kulturarena, där garnnystan, kaffebröd och samtal bildar en varm och inkluderande helhet.

Varför sticka tillsammans?

Att sticka hemma i soffan kan vara mysigt – men ett stickcafé ger något mer.

– Här finns ett sammanhang, andra att inspireras av, en känsla av gemenskap som inte går att ersätta, säger Linda.
– Hemma blir man lätt distraherad, tillägger Kajsa. Här fokuserar man på riktigt. Och så får man energi av de andra.
– Och tips! inflikar Anne, som just nu stickar på en balaklava i grått garn.

I mötet med andra växer idéerna, skratten blir fler, och även de där envisa, trassliga nystanen känns lättare att reda ut.

– Jag väntade i två veckor för att få hjälp när jag hade kört fast, säger Marie och ler. Men det var värt det. Här vet man att någon alltid kan visa, förklara eller bara säga: ”Det där löser vi tillsammans.”

Från sju till åttiosju

Det är mångfalden i gruppen som gör Stickflickorna så levande. Här ryms alla åldrar – från sjuåringen som följde med sin mamma för att prova på, till Maud, 87, som just nu stickar en tröja till sig själv.

Marie har också haft glädjen att se intresset gå i arv. Hennes dotter Etie, 20 år, fick prova både stickning och virkning i skolan – men valde att fortsätta med stickning.

– Det kändes naturligt, säger Etie. Mamma stickar, så om jag fastnar vet jag att jag kan få hjälp. Det blir något vi delar.

Det är ett tydligt exempel på hur handarbete inte bara är något man gör – utan något man för vidare. En tyst kunskapskedja mellan generationer.

Tradition möter nutid – stickningens återkomst

I en tid präglad av snabb konsumtion, algoritmer och skärmar blir stickningen ett slags tyst motstånd. Den kräver tid,

tålmod och närvaro. Den knyter an till samtida trender som slow fashion, återbruk och mindfulness.

– Det är meditativt, säger Maud. Man går ner i varv, kommer in i rytmen – och plötsligt har det gått en timme. Det är som att världen stannar för en stund.

Stickning har ibland setts som gammaldags, men idag är intresset på väg tillbaka – särskilt bland yngre generationer. I en tid där händerna mest används för att scrolla på skärmar erbjuder stickningen något annat: långsamt, konkret, meditativt och meningsfullt.

– Man känner att man gör något på riktigt, säger Marie medan hon räknar maskor. Det blir något i händerna och det är rofyllt. Men det är inte bara stillhet – ibland bubblar det av skratt och samtal. Att skapa tillsammans blir en varm, social stund där händerna jobbar och tankarna får vandra fritt.

Stickning är också en bro mellan generationer. Många lärde sig sticka av sina mödrar eller mormödrar – och nu för de traditionen vidare till sina barn eller nyfikna nybörjare i gruppen.

– Det är en speciell känsla när någon plockar upp stickningen för första gången på flera år, och det liksom sitter kvar i händerna, berättar Kajsa. Då förstår man att det här lever vidare – i kroppen, inte bara i minnet.

Kultur mitt i vardagen

Vi har ofta en bild av konst som något som hänger på gallerier – svårtillgängligt och exklusivt. Men Stickflickorna visar något annat: kultur finns också i vardagliga möten, i gemenskap, i garn och i ett par hemstickade vantar.

– Det här är ett skapande som är tillgängligt för alla. Du behöver inte vara expert eller konstnär – det räcker

att du vill vara med, säger Christina, också en av initiativtagarna.

I församlingshemmets källare händer något som är viktigt – inte högljutt eller spektakulärt, men meningsfullt. Här får vardagskultur och skapande ta plats, och människor känner sig hemma.

Fikat, minnena och framtiden

Fikat är en självklar del av träffarna – alltid hembakat. Doften av kanel och kardemumma blandas med ljudet av bläddrande i mönsterhäften och samtal om nytt garn.

Deltagarna varierar – från småbarnsföräldrar till pensionärer, från nyinflyttade till stamgäster. Än så länge har inga män deltagit, men alla är välkomna. Det är en plats utan prestige, där både skratt och tystnad får plats.

– Det är vackert att se hur olika liv möts här, säger Kajsa. Alla har sin historia, sitt projekt – men här sitter vi tillsammans. Och med stickningen i handen är man aldrig ensam.

Teman och pausgympa har också diskuterats – idéer som kan ge inspiration, förnya samtalen och mjuka

Ett nystan i taget – och många goda samtal längs vägen mellan Kajsa och Lotta.

JOSEPHINE HILLER

upp kroppen mellan varven.

En tyst kulturrevolution

I Mariefreds församlingshem pågår varje månad en tyst kulturrevolution. Maska för maska, berättelse för berättelse, skapas något som förenar. Stickflickorna visar att konst och kultur inte behöver vara storslagen för att vara betydelsefull – ibland räcker garn, stickor och en öppen dörr.

Det viktiga är inte att allt blir perfekt, utan att man får dela glädjen, skratten och stillheten som följer med varje maska. Stickningen bär något djupt mänskligt – den förenar skapande med närvaro, tradition med nutid, och det egna arbetet med gemenskapen kring bordet.

Kanske är det just därför stickningen lever vidare, generation efter

JOSEPHINE HILLER

generation. För i varje maska finns något av det vi alla längtar efter – tid, värme och samhörighet.

Josephine Hiller

När trådarna ... (forts)

Innan jag lämnar vävstugan delar hon med sig av en sista tanke:

– Jag önskar att fler unga får upptäcka hantverket. Det borde få större plats i skolorna. Det handlar inte bara om teknik – det är glädje, ro och ett kulturarv som lever vidare.

När jag stiger ut i höstluften igen är det tyst, men det känns som om rummet jag just lämnat fortfarande sjunger av liv. Precis som Ulla själv – lågmäld, men full av kraft, kunskap och skönhet. Ett levande stycke svensk textilhistoria.

Josephine Hiller

Svenska kyrkans församlingar – förvaltare av ett unikt kulturarv

Svenska kyrkans församlingar äger och förvaltar Sveriges största sammanhållna kulturarv – omkring 3 400 kyrkor. Bland dem finns några av landets allra äldsta byggnader.

Kyrkorna bär på berättelser om både vårt lands och de lokala platserns historia – och om kristendomens, arkitekturens och konstens utveckling i norra Europa. Samtidigt används många av kyrkorna fortfarande på samma sätt som när de en gång byggdes: för gudstjänst och gemenskap.

Vi bryr oss om kommande generationer

Svenska kyrkan vårdar och bevarar vårt gemensamma kyrkliga kulturarv, så att vi kan lämna över det i gott skick till kommande generationer.

Källa: www.svenskakyrkan.se

54

ungdomar i årskurs 8 har anmält sig till konfirmation i år!
Konfirmationen kommer att äga rum på lördag den 23 maj 2026.

20 050 kr

samlade konfirmanderna in till Världens barn.

Det är en årlig tradition att våra konfirmander går runt och knackar på dörrar i Mariefred för att samla in pengar.

Dansen – en kulturell spegel och ett gemensamt språk

Dans är mer än rörelse; det är en av de äldsta och mest kraftfulla konstformerna, ett universellt språk som talar till känslor och mänsklighet. Det är en spegel av kulturen som berättar historier om traditioner och drömmar. Innan skriftspråket dansade människor för att uttrycka sig, fira, sörja och be.

Dansen förenar människor över gränser och bidrar till att bevara kulturarv, men den har också förmågan att forma kulturen och utmana normer. Oavsett om det är i folkdanser, balett, modern dans, eller som del av en andlig upplevelse i gudstjänster, bär varje

stil på en berättelse.

Dans är ett sätt att vara närvarande, uttrycka det orden inte räcker till för, och skapa gemenskap. Den påminner oss om att vi är kroppsliga varelser och är en djupgående uttrycksform – en manifestation av konst och en levande form av bön.

Josephine Hiller

Jazz, glädje och gemenskap i Mariefred

En lördagsförmiddag kliver jag in på IOGT-lokalen på Långgatan 21 i centrala Mariefred. Musiken pulserar genom väggarna, och i danssalen rör sig ungdomar med precision, glädje och fokus. Här, mitt i rytmen, möter jag Madelaine Thibault – danspedagogen och eldsjäl bakom Madelaines Dansstudio.

”Dans är inte bara fysiskt”, säger Madelaine med ett leende. ”Det är mer än steg och rörelser. Dans är ett kraftfullt sätt att uttrycka känslor på – men också ett verktyg för att hantera stress och förbättra humöret. När du dansar tränar du både kropp och hjärna.”

Några av Madelaines unga dansare på scen.

I hennes jazzkurs för ungdomar blandas flera stilar: klassisk, lyrisk, show och funk. Klassen börjar med uppvärmning och teknikutövning, fortsätter med diagonaler där grundsteg, snurrar och hopp övas in, och avslutas med en koreografi som byggs upp under terminen. ”Musiken varierar – det kan vara pop, musikal, elektronisk eller filmmusik. Jag vill att eleverna ska känna sig fria att uttrycka sig,” berättar hon.

Madelaine har en gedigen bakgrund inom dans. Hon började redan som barn med folkdans och showdans, gick danslinjen på Kulturama i Stockholm och studerade sedan vid Alvin Ailey American Dance School i New York – en av världens mest prestigefyllda dansskolor. Hon har dansat i både Chicago och Madrid, bland annat flamenco, och vidareutbildat sig vid Balettakademien. Sedan 2009 är hon även legitimerad fysioterapeut, något som märks i hennes medvetna pedagogik.

”För mig är dansen både konst och kommunikation,” säger hon. ”Det handlar inte bara om teknik, utan om att hitta sitt eget uttryck och våga visa det.”

Under våren håller Madelaine kurser

JOSEPHINE HILLER

Madelaine Thibault, danspedagog.

i jazzdans för barn, ungdomar och vuxna – och hennes elever deltar ofta i uppvisningar i Mariefred och Strängnäs. ”Att stå på scen är en del av utvecklingen. Det är då allt arbete, alla steg och all känsla får liv.”

När jag lämnar danssalen står eleverna i formation inför nästa koreografi. Musiken startar igen, och rummet fylls av energi och koncentration. Det är tydligt att Madelaine inte bara lär ut dans – hon lär ut glädje, gemenskap och konst i rörelse.

Josephine Hiller

Från Havanna till Mariefred – salsa, kärlek och kultur på svenska dansgolv

När Ismel Durán Quesada flyttade från Kuba till Sverige 2019, förändrades inte bara landskapet och klimatet. Med sig i bagaget bar han rytmer, rörelser – och en hel kultur: den kubanska salsan. Det var kärleken som förde honom hit, och dansen har blivit hans sätt att dela sin kultur i sitt nya hemland.

Ismel växte upp i Artemisa, en stad strax utanför Havanna, där salsan var en självklar del av vardagen. För honom var dansen mer än bara nöje – den var ett uttryck för glädje, gemenskap, kamp och historia. Redan som 14-åring började han ta dansen på allvar.

– På Kuba ska man helst kunna dansa salsa innan man börjar gymnasiet, säger han med ett leende.

När det var dags för universitet flyttade Ismel till Havanna. Där läste han Information Science och gjorde sin praktik på ett universitetsbibliotek – ett första steg mot en framtid inom kunskap och kultur.

En dans som bär på berättelser

Det började med en resa. År 2016 reste Evelina, en svensk kvinna, till Havanna – i längtan efter att förstå den kubanska kulturen på djupet. Salsan lockade henne, inte bara som dans, utan som ett språk, en berättelse. På dansskolan där hon tog lektioner arbetade Ismel som lärare. Deras vägar korsades, men ännu bara i förbifarten.

Två år senare återvände Evelina till Kuba. Denna gång förändrades allt. Det var då deras gemensamma resa tog sin början – i dansen, i mötet, i livet. Året därpå flyttade Ismel till Sverige.

Idag delar de vardagen i Mariefred, där salsan återigen fått puls – mitt i den svenska småstadens lugn. Tillsammans med sina två barn, en dotter och en son, fortsätter de att dansa. En dans som bär på minnen, möten – och framtid.

För Ismel är salsan mer än steg och rytmer. Det är ett ordlöst språk, en konstform som bär på djup – historiskt, kulturellt och personligt. Dansen berättar om livets kontraster: glädje och sorg, kamp och frihet, tradition och förändring. Den improviserade karaktären i kubansk salsa, där varje rörelse är ett svar på musiken och partnern, gör att varje dans blir ett unikt konstverk i stunden.

Idag undervisar han både individer och grupper – från nybörjare som vill prova något nytt, till företag som söker ett kreativt inslag i sin teambuilding.

För honom är det avgörande att salsan fortsätter leva – inte som något statiskt, utan som en tradition i ständig utveckling.

– Salsa är för kroppen, men också för hjärtat och sinnet. Det är ett sätt att må bra – både fysiskt och mentalt. Och det bästa är att det är lättare än man tror. Det är bara att våga prova.

Han betonar att dans inte är en färdig mall. Inte alla dansstilar passar alla, men det viktiga är att man rör på sig, har roligt och vågar utmana sig själv.

Konst på dansgolvet

I Sverige är dans ofta något man går en kurs i, men på Kuba är det en naturlig del av vardagen. I *rueda de casino* – där man dansar i cirkel och byter partner på kommandon – uppstår en ständig kommunikation mellan kroppar, blickar och musik. När någon ropar ett steg, följer alla, och tillsammans skapas ett levande, kollektivt konstverk.

Precis som jazz eller improvisations-teater är kubansk salsa en flyktig konstform – varje ögonblick är unikt, och ingen dans är den andra lik. För Ismel är drömmen att fortsätta sprida dansens glädje och skapa möten mellan kulturer. Han vet att traditioner

Dans som bön genom historien

Dansen har i alla tider burit människans längtan efter att uttrycka det ordlösa – glädjen, sorgen, tacksamheten och tilliten. I många kulturer och religioner har den varit ett naturligt språk för det andliga livet. Kroppens rörelse kan fördjupa bönen och göra tron påtaglig. Att dansa inför Gud är därför inte bara ett konstnärligt uttryck, utan en form av tillbedjan som förenar kropp, själ och ande.

Dans i Bibeln

I Bibeln finns flera skildringar av dans som ett uttryck för lovsång och bön. I Gamla testamentet dansar människor i tacksamhet och glädje inför Herren:

”Miriam, profetissan, Arons syster, tog sin tamburin, och alla kvinnorna följde efter henne med tamburiner och dansade.” (2 Mosebok 15:20)

”David dansade av all kraft inför Herren.” (2 Samuelsboken 6:14)

”Låt dem prisa hans namn med dans, låt dem lovsjunga honom med tamburin och lyra.” (Psaltaren 149:3)

Dansen framstår här som en naturlig del av lovsången – ett sätt att låta hela kroppen delta i bönen. Genom rörelsen blir glädjen inför Gud synlig och delad.

Dans i den medeltida kyrkan

Under medeltiden var kyrkans syn på dans mångfacetterad. I vissa kloster och församlingar förekom så kallade heliga danser, där rörelsen användes för att uttrycka tacksamhet

och gemenskap i bönen. Vid påsk och andra högtider kunde cirkeldanser symbolisera uppståndelsens glädje och den eviga livets dans.

Samtidigt fanns en ambivalens. En del kyrkliga ledare uttryckte oro för att dansen skulle leda bort från det inre allvaret och den stilla kontemplationen. Spänningen mellan kroppens uttryck och själens stillhet blev därför en återkommande fråga i kyrkans historia – och kanske också en påminnelse om behovet av balans mellan rörelse och vila, mellan yttre form och inre bön.

Dans som bön i andra traditioner

Även i andra religiösa traditioner har dansen en central roll i det andliga livet:

Inom sufismen, den islamska mystiken, utförs den virvlande dervischdansen som ett sätt att uppnå andlig extas och förenig med Gud.

Inom hinduismen är tempeldanser som Bharatanatyam en helig handling där rörelser och gester berättar om det gudomliga och förmedlar hängivenhet.

Hos många ursprungsfolk världen över är dansen ett sätt att be, fira och minnas – en bro mellan människan, skapelsen och den andliga världen.

Dessa traditioner påminner oss om att dansen inte enbart är ett uttryck för estetik eller underhållning, utan ett språk för det heliga.

Dansen i vår tid

I dag återupptäcks dansen som en del av den kristna gudstjänsten och det andliga livet. I vissa församlingar används rörelse och dans i förbön, lovsång och liturgi. I kyrklig konst och kultur får dansen åter vara ett tecken på liv och förnyelse – ett kroppens amen.

Genom dansen får bönen rytm och form. Tron blir synlig, rörlig och närvarande. Och kanske är det just där, i samspelet mellan rörelse och stillhet, som människan på nytt finner vägen till Gud – inte bara med orden, utan med hela sitt väsen.

Josephine Hiller

Från Havanna ... forts

förändras med tiden, men för honom är det viktigt att salsan får behålla sitt hjärta – även när den dansas långt från Havannas heta gator.

Josephine Hiller

Heliga danser

Heliga danser kallas också cirkeldans, helande danser, stilla danser eller meditation i rörelse. Det är inte danserna i sig som är heliga utan själva sammanhanget och det man upplever i dansen.

Danserna består av korta sekvenser, där steg och rörelser upprepas om och om igen. Deltagarna dansar både till nutida och dåtida musik. De håller oftast varandra i händerna och rör sig i cirkel eller långdans.

Heliga danser är ett uttryck för lovsång, bön och tillbedjan. Dansen kan ge djup, vila och närvaro i nuet. Den är en tyst gemenskap och en ordlös bön. Den kan vara ett komplement till sång, musik och andra konstnärliga uttryck i kyrkan.

Helig dans introducerades i Sverige på 1990-talet. Idag är heliga danser den dansform som är mest utbredd inom Svenska kyrkan.

Altaret är i centrum

Om dansen sker i kyrkan är altaret ett naturligt centrum som dansen utgår från. I ett vanligt rum kan dansen få ett centrum som dekoreras med ljus, blommor, tyger, något från naturen eller ikoner.

Guds budskap når fler

Med dans i kyrkan kan Guds budskap förmedlas på ett annat sätt än med ord och därmed kan budskapet nå fler.

Källa: www.svenskakyrkan.se

Helig dansmässa

Dansmässan ”Nåden dansar – dansa alla” skapades av Annika Wällstedt, dans och rörelseterapeut och Ingegerd Häller, präst och dansteolog som tillsammans hade dansat ihop i 20 år. De har båda firat gudstjänst sedan barnsben och skapade mässan också utifrån deras olika kompetenser.

”Vi längtade efter en dansmässa som följer kyrkoårets rytm och växlingar. Vi längtade efter en dansmässa i Heliga danser-traditionen som, förutom cirkeldans, gav utrymme för berättelsen. Vi längtade efter att låta söndagens text och tema få kropp, där vi efter att ha lyssnat kunde gå in i ett gemensamt utforskande under vägledad rörelse.”

Namnet *Nåden dansar*, som den för enkelhetens skull kallas, är hämtat från en hymn från 100-talet som inleds med att Jesus uppmanar sina lärjungar att fatta varandras händer och bilda en cirkel runt honom och dansa. Jesus är mittpunkten.

Nåden dansar har firats sedan 2016 i olika kyrkor och sammanhang och utgår från Svenska kyrkans struktur för gudstjänst med delarna Samling, Ordet, Måltiden och Sändning. Nåden dansar kan också firas utan Måltiden.

Källa och läs mer på: www.svenskakyrkan/stockholmsstift/heligadanser

Teaterglädje i Biohuset – där fantasin får ta plats

Biohuset i Mariefred fylls varje onsdag av skratt, rörelse och kreativitet. Här samlas tolv barn i åldrarna 8–10 år för att utforska teaterns värld tillsammans med dramapedagogen Stina Lövegård från Kulturskolan Strängnäs.

Stina, som arbetat som dramapedagog i över 22 år, leder barnteatergruppen i Mariefred för tredje året i rad.

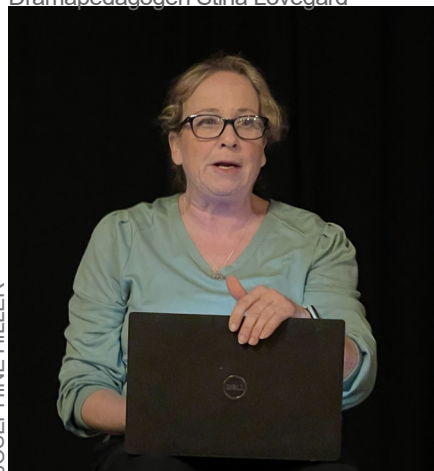
– Det har alltid funnits ett stort intresse för barnteater här i Mariefred, berättar hon.

Under tiden som Biohuset renoverades hölls verksamheten tillfälligt i Stallarholmen, men många av barnen kom ändå från Mariefred. Nu är teatern tillbaka i sin hemmiljö, och varje onsdag kl. 16.30 fylls lokalerna åter av energi, röster och fantasi.

För Stina handlar barnteater om mer än att öva in repliker. Det är en plats där barnen får leka, fantisera och uttrycka sig fritt.

– Det roligaste är att se hur barnen använder sin fantasi – hur en tanke i huvudet plötsligt blir verklighet på scenen, säger Stina.

Dramapedagogen Stina Lövegård

JOSEPHINE HILLER

JOSEPHINE HILLER

Barnen får också vara med och skapa själva. I stället för att få ett färdigt manus låter Stina dem vara delaktiga i att forma berättelsen.

– Jag lyssnar på barnens idéer och bygger manuset utifrån det de berättar. Det blir både roligare och mer meningsfullt för dem, säger hon.

Astrid, 9 år, tycker det bästa med teatern är att ”få leka och spela olika roller”. Tilde, som tidigare haft rollen som ren, håller med och säger att det känns som att man ”får bli någon annan för en stund”.

Som avslutning på året arrangeras en teaterfestival – en tradition som nu hållits i två år. Upplägget växlar från år till år: vartannat år står Strängnäs kulturskola som ensam arrangör, och vartannat år sker festivalen i samarbete med andra kulturskolor i regionen, som Oxelösund och Gnesta.

Förra året stod Mariefreds barnteater stolt på scen, och i år – under festivalens tredje

upplaga – deltar flera kulturskolor från hela regionen i en gemensam hyllning till scenkonsten.

Barnteatern i Mariefred visar hur konst och kultur kan bli en naturlig och glädjefylld del av barns liv. Här får de inte bara stå på scen – de får skapa, påverka och växa tillsammans.

Josephine Hiller

JOSEPHINE HILLER

Minnet i stenen

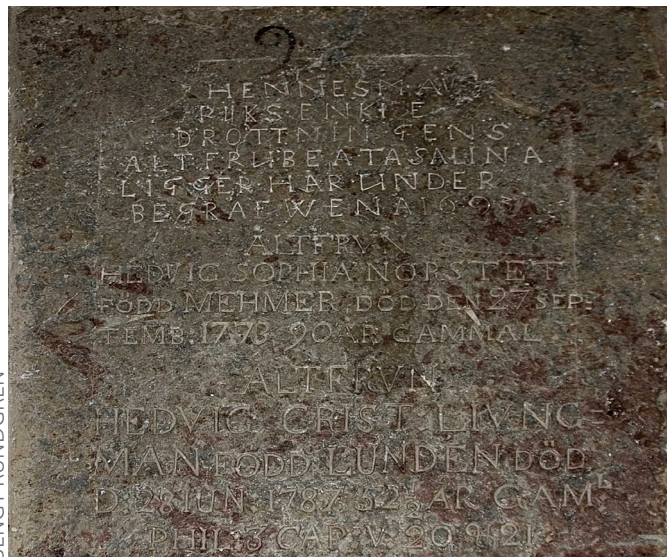
– gravhällarna i Mariefreds kyrka

När vi träder in i Mariefreds kyrka möts vi inte bara av det heliga rummets stillhet, utan också av historiens närvaro under våra fötter. Gravhällarna i kyrkans golv är inte enbart minnesmärken med namn och datum – de är konstverk i sten som bär på berättelser om människor, öden och samhällsliv från svunna tider.

I korets vänstra del finner vi till exempel en häll med inskription över Beata Jacobina Salina–Springer, hovfunktionär vid Gripsholms slott på 1600-talet. Hennes livsberättelse – som du kan läsa mer om i denna upplaga – är ett exempel på hur kvinnors roller och insatser ibland fått ta plats i kyrkans minnesrum. Gravhällen delas med två andra åldfruar, vilket i sig vittnar om den kontinuitet och betydelse som hovets kvinnor haft i vår historia.

Gravhällarnas konst är inte alltid yvigt ornamenterad, men uttrycker en stillsam skönhet – i form av snidade texter, symboler och åldrat stenmaterial. De binder samman tid och rum, tro och tradition. Här, i kyrkgolvet, möter vi dem som gick före oss – och påminns om att även våra liv en gång blir en del av den berättelsen.

Josephine Hiller

Beata Jacobina Salina - Springers gravhäll

Beata Jacobina Salina föddes i Stockholm år 1636. Den 15 oktober 1654 gifte hon sig med Christoffer Springer (1592–1669), inspektör vid kammararkivet och 44 år äldre än henne. Han hade varit gift två gånger tidigare. Med Christoffer fick Beata fem barn att fostra, men hade ändå tid att tjäna som åldfru på Gripsholms slott hos hennes Majestät, änkedrottning Hedvig Eleonora. I denna roll fick hon även se den unge kungen Karl XI när han besökte slottet. Alla barnen fick en god uppfostran.

Beata avled den 17 december 1693. Hennes gravhäll återfinns i korets vänstra del i Mariefreds kyrka. Den delar inskription med två andra åldfruar som tjänstgjort vid hovet. Hällen är ett stillsamt men värdigt minnesmärke över kvinnors ofta osynliga insatser i det svenska hov- och kyrkolivet under stormaktstiden.

Bland Beatas barn märks sonen Charles (Carl) Springer, född i Stockholm 1658. Han verkade tidigt vara ämnad att följa i sina föräldrars fotspår som ledare inom det svenska samhället. Som ung skickades han till Riga (då en svensk provins) för studier, och därefter vidare till London för att studera engelska och matematik. Just när han var färdig att resa hem inträffade en dramatisk vändning i hans liv. I Londons hamnkvarter mötte han en grupp matroser som med våld pressade honom ombord på ett fartyg i behov av manskap inför en lång resa till Virginia. I ett brev till sin mor beskrev han senare upplevelsen: “Jag blev såld som ett husdjur” och hölls i “mycket slaveri” under fem år.

En annan son, Baltzar Springer (1664–1710), gjorde en mer traditionell karriär. Han var slottsfogde i Eskilstuna mellan 1698 och 1708 samt borgmästare i både Eskilstuna och Torshälla. Han ligger begravd i Barva kyrka.

Beatas far var Balthasar Salinus (även kallad d.ä.), som kom till Stockholm från Danzig år 1611. Då var han 24 år gammal och utbildad bårdskärare/kirurg. År 1614 anställdes han som barberare vid Den Helige Andes hospital i Danviken. Han var engagerad i Tyska kyrkans församling i Stockholm i över 35 år och spelade en aktiv roll i dess angelägenheter. Balthasar Salinus avled år 1660 och är begravd i Riddarholmskyrkan.

Bengt Rundgren
Källa: Olle Sahlin

När kulturen blir vardag och vardagen blir konst

Det har nu gått mer än ett halvår sedan jag flyttade till Danmark för att påbörja mina studier inom cirkus. En kylig januaridag anlände jag till ett mörkt Köpenhamn. Med två tunga resväskor, anspänning och förhoppning såg jag stadens ljus svischa förbi från baksätet av taxin som tog mig från flygplatsen till mitt nya boende. Det var en vild chansning och ett djärvt beslut, där och då visste jag inte än vilken kärlek jag skulle komma att känna gentemot mitt nya hem.

I varje vrå, i varje del av staden finns konst och kultur – det är som ett eko som aldrig tystnar. Det studsar mellan husväggar, gator, torg, kanaler. Det finns i luften man andas här. Gatorna fylls av färger, musik, människor och liv. Jag har insett att konst och kultur också kan vara del av en livsstil - inte bara någonting man tar del av ibland när man bestämt sig för det. Från målningar på husväggarna med motiv på ammande kvinnor och politiska budskap, till de spontana loppmarknaderna där man kan botanisera bland det färgglada danska modet och de originella second-hand-fynden man inte visste att man behövde.

Min cirkusskola heter AFUK, en förkortning av *Akademiet for Utæmmet Kreativitet*. På svenska skulle det översättas till Akademin För Otämjd

Kreativitet. Kreativiteten kan inte tämjas, stoppas eller hämmas. Varje dag ser jag mina klasskamrater klättra i rep, slå volter, stå på varandras axlar, balansera på huvudet, hänga i fötterna, jonglera... Konsten vilar aldrig; kreativiteten hittar ständigt nya, vilda vägar.

Genom skolan får vi också ta del av många olika föreställningar. Vissa faller en i smaken, andra inte – men allt är inspirerande och utvecklande för ens bild av vad konst kan vara. Det har varit allt ifrån meditativa målningar med sand, till flygande cyklar och en interaktiv fest skapad av AI. Många saker har varit märkliga, men allt har vidgat mitt perspektiv av vad konst är och hur det kan te sig.

Ett av de första ställen jag uppsökte när jag flyttat till Köpenhamn var Svenska Gustafskyrkan, som är en del av svenska kyrkan i utlandet. Fort blev den en trygg plats för mig där jag kan möta andra svenskar som gjort samma flytt som jag och stått inför samma frågor, dilemman och funderingar. De har frikostigt delat med sig av sina erfarenheter och bjudit in mig i den värme och gemenskap som finns där. Trots att kyrka och cirkus kan tyckas vara vitt skilda världar, ser jag många likheter mellan dem. De har båda två givit mig ett sammanhang och en ny familj av vänner och mentorer. De har blivit trygga platser med människor

Ett ögonblick av koncentration och frihet
– Elvira mitt i sin cirkusakt.

som alltid är redo att lyssna, prata, skratta och hjälpa till. Framförallt är de båda mötesplatser som samlar människor till en stund av närvaro, utan surrande mobiler och världsliga måsten.

Jag har många gånger under de gångna månaderna frågat mig om kulturens egentliga betydelse och ”vikt” i världen. I en värld där så mycket annat tycks ha rätt till större plats kan kulturen komma i andra hand, komma på en andraplats. Konsten kan tyckas ha en rent obetydlig roll egentligen och vara någonting överflödigt. Det jag håller fast vid i dessa tvivlens stunder är konstens kraft att föra oss samman, både med andra människor men också inom oss själva.

Jag skulle bara stanna en termin, men precis som så många andra jag mött ändrades det snart. Jag visste att jag måste tillbaka, jag måste stanna lite till, jag är inte redo att släppa taget om den här platsen än. På mindre än ett år har jag tagit del av mer än jag någonsin trodde var möjligt.

Musikkåren marscherar genom Köpenhamns gator – en färgstark syn även i regnväder.

När kulturen ... forts.

på Rådhusplatsen, jag har pekat ut platser i staden uppifrån Rundetårns tak, jag har stått förundrad framför den lilla bronsskulptur som är Den lilla sjöjungfrun. Jag har uppträtt framför en publik med nya vänner närvarande; prästen, musikern och nya bekanta i ett vitt spann av åldrar. Jag har sett fler föreställningar än jag någonsin trodde var möjligt. Jag har sett ljusspel i kyrkans tak från en kudde på golvet och tagit del av spontan livemusik i ett gathörn eller café. Jag har sett hur kyrkogårdar inte bara är platser för de döda, utan också för de levande. Hur delar av kyrkogårdarna är parker, avsedda för picknick, solande ungdomar och lekande barn. Ja, listan kan göras lång och blir längre för varje dag, minut, sekund som går.

Men mest av allt har jag sett kärlek – och känt en djup tacksamhet över livet som pulserar här.

Elvira Cobello Pontén

Elvira Cobello Pontén är kyrkvaktmästare i Mariefreds församling, men tar just nu en paus från arbetet för att studera cirkus i Köpenhamn.

Lexikon från kyrkbänken

– en väg in i kyrkans språk

Antependium är en textil prydnad som täcker altarets framsida. I Mariefreds kyrka är det inte bara ett liturgiskt föremål, utan också ett konstnärligt uttryck som påverkar kyrkorummets helhet och atmosfär.

Placeringen mitt på altaret gör att det genast fångar besökarens blick och betonar dess dubbla funktion – dels som ett uttryck för vördnad och tradition, dels som ett centralt visuellt inslag som formar rummets färg och stämning.

Tillsammans med kyrkans övriga textilier utgör antependiet en konstnärlig helhet som förenar historia och nutid och ger gudstjänstrummet både liv och djup.

Mariefreds kyrkas unika antependium från 1600-talet är ett praktfullt verk med ursprung i Osmanska riket.

Prost

Titeln prost har använts i den kristna kyrkan sedan medeltiden och vittnar om en tid då kyrkan utgjorde både ett andligt och administrativt centrum i samhället. Ordet kommer från latinets *praepositus*, vilket betyder ”föreståndare” eller ”den som är satt framför”, och speglar tydligt den hierarkiska uppbyggnaden av kyrkans organisation.

En prost var – och är än idag – en präst med ett utökat ansvar, vanligtvis för ett pastorat eller ett kontrakt, det vill säga ett område som omfattar flera församlingar. Prosten hade inte bara ett övergripande ansvar för gudstjänstliv och undervisning, utan skulle också vaka över kyrkotukt och det allmänna ordningsläget bland prästerna i området.

En central del av prostens uppdrag var att regelbundet besöka de församlingar som ingick i hans ansvarsområde för att genomföra inspektioner – så kallade prostsyn. Genom dessa kunde han säkerställa att prästerna fullföljde sina uppgifter och att kyrkans ordning och lära upprätthölls.

Källor:
Svenska kyrkan
& Wikipedia

Lilla Kyrktrappan

Så här kan Mariefreds kyrka se ut en varm sommardag!

I förra numret av Kyrktrappan bad vi er måla kyrkan så som ni tycker att den ser ut på sommaren.

Två härliga konstnärer har skickat in sina egna versioner av kyrkan. Rut Aggeborn, 5 år, och Clara, 7 år, har färglagt bilden vi lade in i tidningen – med somriga färger och glada detaljer. Så kreativt och fint!

Stort tack till er båda för att ni ville vara med och visa hur ni ser på Mariefreds kyrka en solig sommardag.

Redaktionen

Färger, fantasi och Gud!

Har du tänkt på att Gud är den första konstnären? När han skapade världen målade han himlen blå, lät gräset bli grönt och fyllde jorden med färger, ljud och former. Och eftersom vi är skapade till Guds avbild kan vi också skapa! När du ritar, sjunger eller dansar, speglar du lite av Guds egen skaparglädje.

Konst och kultur handlar om allt det människor skapar för att uttrycka känslor, tankar och berättelser. Det kan vara målningar, musik, dans, teater,

filmer eller böcker. Genom konst och kultur kan vi förstå både oss själva och andra bättre. Vi får se världen på nya sätt och upptäcka hur människor i olika tider och länder har tänkt och levt. Alla kan skapa konst – det viktiga är att våga prova och ha fantasi!

I kyrkan finns många sorters konst. Förr målade man ofta bilder direkt på väggarna och i taket. De visade berättelser ur Bibeln, till exempel när Jesus föddes, när han hjälpte människor eller när han dog och uppstod. På så

sätt kunde alla förstå berättelserna, även de som inte kunde läsa.

I många kyrkor finns också altartavlor, skulpturer, fönster av färgat glas och vackra mönster. I dag gör konstnärer ibland ny konst till gamla kyrkor, så det finns både gammalt och nytt. Konsten i kyrkan ska hjälpa människor att känna stillhet, hopp och tro.

Elvira Cobello Pontén

forts. Lilla Kyrktrappan

Gör din egen konstutställning!

Att ha en konstutställning betyder att du visar upp din konst för andra. Du kan måla, rita, fota eller skapa med lera – allt räknas som konst! Välj dina favoritverk och hitta en plats att visa dem, till exempel hemma eller i skolan. Sätt upp det du vill visa fint, skriv små skyltar med titlar och bjud in familj och vänner. Din utställning berättar din egen historia – och du är konstnären!

Elvira Cobello Pontén

Clara och Wilma älskar att pyssla på Kyrkfritids – kanske blir det en konstutställning i framtiden?

Kan du hitta alla orden?

F	S	J	U	N	G	A	K	T
D	A	N	S	U	M	J	I	E
Ä	P	I	K	O	N	S	T	X
E	J	M	U	S	I	K	G	T
D	M	H	L	T	A	S	F	H
N	Å	B	T	E	A	T	E	R
U	L	S	U	X	E	G	O	I
P	A	O	R	Å	D	I	K	T
B	V	J	Ä	D	V	H	Ö	A

Konst
Rita
Dans
Dikt

Kultur
Musik
Text

Måla
Sjunga
Teater

Rita Mariefreds kyrka i vinterskrud!

Nu är det dags för en ny utmaning!

Vi vill att du ritar Mariefreds kyrka på vintern!

Tänk dig snö på taket, ljus i fönstren, kanske några barn som leker i snön eller djur som tassar omkring.

Du kan rita precis som du vill – använd färger, mönster och fantasi.

Skicka in din teckning till oss:

Mariefreds församling, Bergsgatan 1, 647 30 Mariefred

eller via mejl: mariefreds.forsamling@svenskakyrkan.se
(för de som kan scanna).

Vi visar flera av bilderna i nästa nummer av Lilla Kyrktrappan. Vi ser fram emot att få se hur du tycker kyrkan ser ut i vinterns ljus!

Kreativitet på tallriken – matlagning som kulturarv och konst

Att laga mat är att skapa – med smaker, färger och minnen som ingredienser. Det är en form av konst som bygger broar mellan generationer, kulturer och människor, och som gör vardagens måltider till något minnesvärt och meningsfullt.

Matlagning är inte bara en nödvändighet – det är en konstform, formad av traditioner och djupt förankrad i våra kulturer. Genom kreativa val av ingredienser, smaker och tillagningssätt förvandlas råvaror till något som berör våra sinnen och väcker minnen.

Precis som en konstnär väljer sina färger, väljer kocken sina råvaror. Varje krydda, textur och uppläggning är ett uttryck – och varje maträtt blir ett möte mellan kultur, historia och personligt

hantverk.

I alla delar av världen, och i varje familj, finns unika recept och traditioner. Maten för oss samman, bär våra minnen och binder oss till det förflutna – men också till varandra, här och nu.

I Mariefreds församling är maten ofta navet i gemenskapen. Soppluncher, födelsedagskalas och kyrkkaffe ger plats för samtal, skratt och omsorg. Att laga mat till någon annan är att

visa omtanke – att dela en måltid är att skapa samhörighet.

Så nästa gång du lagar mat – vare sig det är en enkel vardagsmiddag eller en festmåltid – se det som något mer än bara ett praktiskt moment. Det är en chans att uttrycka dig, att vårda traditioner och att skapa gemenskap. Matlagning är en konstform som ger smak åt livet – och stärker våra band till varandra.

Josephine Hiller

Gubbröran – gemenskap, g

Gubbröran är en del av SPF:s (Sveriges Pensionärsförbund) verksamhet i Mariefred, där ett gäng matglada herrar samlas varannan vecka i Biohusets kök. Här står gemenskap, matglädje och matlagningens hantverk i centrum – långt ifrån mikrovärmda kåldolmar och TV-dinners. Inget ont om dessa, men i Gubbröran vill de lyfta fram den hemlagade husmanskosten, gärna med en knorr – och alltid i gott sällskap med passande dryck.

Vid varje träff är det en av deltagarna som tar på sig rollen som kvällens ansvariga kock. Han planerar menyn, handlar ingredienserna och leder matlagningen. Men ingen lutar sig tillbaka – här hjälps alla åt, från att hacka lök till att torka sista glaset. Det

är ett lagarbete från början till slut. Gubbröran startar sina kvällar vid 15-tiden och håller på till ungefär kl. 19. Hälften av tiden ägnas åt själva matlagningen, resten åt att äta, prata, skratta – och städa upp efteråt. Det är mycket smak, mycket skratt och mycket gemyt, men också en vilja att utveckla sina kunskaper i köket. Här lär de sig av varandra – med både nyfikenhet och humor. Det bjuds alltid på en hemlagad tvårättersmiddag, med både smak och skratt i överflöd.

När jag nyligen hälsade på var de visserligen bara sex vid bordet – två hade fått förhinder just den kvällen – men det märktes inte alls. Stämningen

Kultur i kyrkans vardag

I Mariefreds församling är kulturen inget som bara äger rum vid särskilda tillfällen. Den är närvarande varje dag – som en naturlig del av kyrkans liv och

verksamhet. Här får skapandet blomma – i gudstjänster, i möten och i våra verksamheter för barn och unga.

Billie från Kyrkfritids visar stolt sin egenmålade sköld – fylld av färg och fantasi.

Barn & ungas skapande – fantasi, tro och gemenskap i färg och form

MiniPaxarna sjunger i kyrkan

På både Kyrkfritids och öppna förskolan får barnen skapa tillsammans och uttrycka sina tankar, känslor och sin tro genom färg, form och rörelse.

I kyrkan visas ibland utställningar med barnens och ungdomarnas verk men också med lokala konstnärer.

Kulturen lever också genom musiken. Under året bjuder vi in till konserter och musikstunder som ger plats för både stillhet, glädje och gemenskap.

Josephine Hiller

Glädje och god husmanskost

var lika god som maten: gratinerad kyckling med bacon och nubberöra

stod på menyn, och det doftade ljuvligt från köket.

Gubbröran träffas åtta gånger per termin, och vid terminens sista kväll bjuds även deltagarnas damer in för att smaka på det som lagats – och som kanske redan beskrivits hemma med viss stolthet (eller åtminstone entusiasm). Det brukar bli en riktigt trevlig avslutning.

Intresset är stort, men av praktiska skäl är grupperna begränsade till åtta deltagare. I dag finns det två aktiva Gubbröror i Mariefred – och kanske är det dags för en tredje röra?

Josephine Hiller

Agnes tar nästa steg – men lämnar avtryck

Efter en värdefull och givande tid lämnar nu Agnes Recksén sin tjänst som präst i Mariefreds församling. Hon kom till oss för två år sedan och påbörjade sin resa som pastorsadjunkt – en introduktionstjänst för nyvigda präster, där man under handledning får växa in i det praktiska församlingsarbetet. Därefter fick hon en fast prästtjänst i församlingen. Under sin tid här har hon haft en viktig roll både i det vardagliga församllingslivet och i flera särskilda uppdrag.

Förutom de traditionella prästerliga uppgifterna som gudstjänster, dop, begravningar och vigslar, har Agnes varit djupt engagerad i barn- och

familjeverksamheten samt arbetat som fängelsepräst. Hon lämnar nu Mariefreds församling för att påbörja ett nytt och spännande kapitel i Klosters kyrka i Eskilstuna.

När Agnes blickar tillbaka på sin tid i Mariefred är det framför allt mötena med alla församlingsbor och samarbetet med kollegorna, både i församlingen och på anstalten, som hon kommer att minnas med värme. Hennes närvaro har satt avtryck. Agnes är en varm, glad och bubblande person, vars skratt lätt smittar av sig. Det är inte ovanligt att man har hört henne sjunga – även när hon suttit och arbetat vid datorn.

Vi tackar Agnes för all glädje och det engagemang hon har delat med oss här i Mariefred och önskar henne all lycka och välsignelse i hennes nya tjänst.

Josephine Hiller

Välkommen Katarina "Kattis" Lund till församlingen!

Katarina Lund – eller Kattis, som de flesta kallar henne – är en glad och social person som nu kliver in i ett nytt kapitel i sitt yrkesliv. Efter många år som förskollärare har hon valt att ta ett sabbatsår från förskolan för att arbeta i församlingen.

– Jag var sugen på att prova något nytt, och när möjligheten att vikariera här dök upp kändes det helt rätt, berättar Kattis.

Kattis är mamma till två vuxna barn, Edvin och Linnea, och har bott i Mariefred sedan 1994, då hon också tog sin förskollärexamen. Hennes bakgrund inom förskolan har gett henne lång erfarenhet av att möta både barn och familjer, något hon hoppas kunna bidra med även i sin nya roll.

– Jag är van vid nära relationer till både barn och vårdnadshavare. Kanske kan jag vara ett stöd i vardagen, och bidra med både pedagogisk kunskap och ett lyssnande öra.

På fritiden trivs Kattis allra bäst med att vara ute i naturen – promenera, träna, pyssla med blommor och odling. Hon gillar också att gå på konserter, musikaler och titta på innebandymatcher. Att umgås med vänner och familj ligger henne varmt

om hjärtat – liksom att lyssna på musik och poddar.

Under året i församlingen ser hon fram emot alla nya möten:

– Jag ser fram emot att lära känna barn, ungdomar och vuxna i församlingen, och att få utvecklas både som person och pedagog.

Om hennes vänner får beskriva henne med tre ord blir det: spontan, glad och omtänksam – och det märks snabbt i mötet med henne.

Favoritsalmen? Det är nummer 791 – "Du vet väl om att du är värdefull" – en påminnelse hon gärna bär med sig, både i arbetet och livet.

Josephine Hiller

Sprid ljus i mörkret - Julinsamlingen 2025

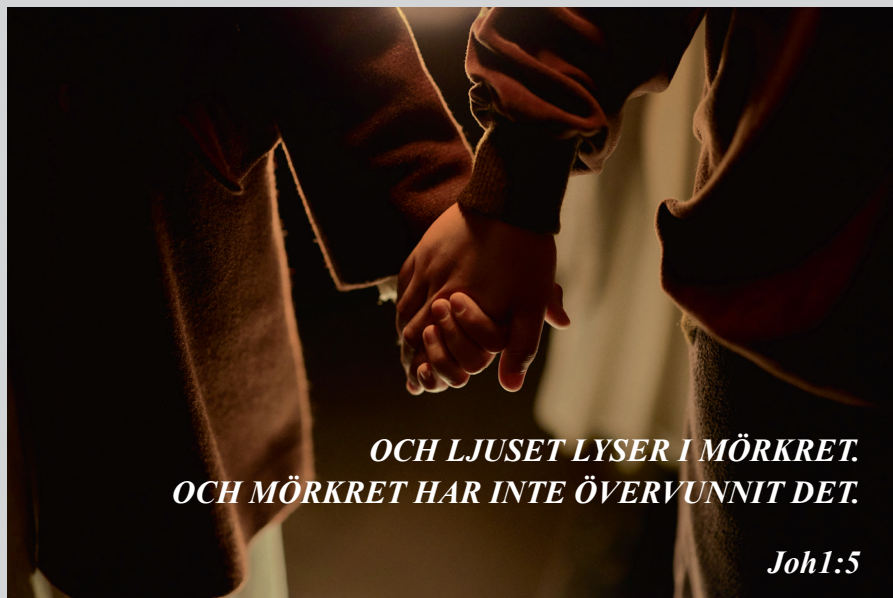
Vi lever alla under samma himmel men verkligheten ser olika ut. I natt vaknar miljontals människor till ljudet av krig och konflikt.

Just nu pågår omkring 200 väpnade konflikter i världen. En fjärdedel av jordens befolkning lever i konflikttrabbade områden.

Som världsvid kyrka och internationell biståndsaktör har Act Svenska kyrkan unika möjligheter att skapa förändring. Tillsammans med lokala kyrkor, organisationer och människorättsförsvarare agerar vi för fred.

Julinsamlingen pågår mellan första advent och trettondedag jul. Sprid ljus i mörkret! Swisha din gåva till 900 1223. Vi kan väl göra en QR kod.

Så kan dina pengar bidra till fredarbetet:

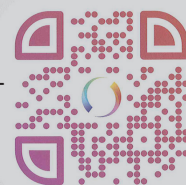
Skolmaterial 210 kronor

Skolgång ger trygghet och framtidstro i Ukraina. Gåvan motsvarar skolmaterial till tre elever som fortsätter sin skolgång trots kriget.

Framtidshopp 150 kronor

Utbilda unga volontärer i Bangladesh.

Din gåva ger fler ungdomar i flyktingläger möjlighet till meningsfulla aktiviteter som stärker gemenskap och förebygger konflikter.

Julkруббans anor och historien om dess uppkomst

Visste du att den älskade julkrubban har fyllt 800 år?

Julkrubban, den vackra framställningen av Jesu födelse i Betlehem, har en fascinerande historia som sträcker sig långt tillbaka i tiden.

Det hela började år 1223 i den italienska byn Greccio. Det var då Franciskus av Assisi ville göra julberättelsen levande. Han anordnade en "levande krubba" i ett stall, med en

riktig oxe, åsna och halm i krubban – men utan människofigurer. Målet var att folket skulle få uppleva julens budskap på ett mer gripande och konkret sätt.

Traditionen spred sig snabbt. Från de italienska kyrkorna utvecklades sedan att använda utskurna figurer, och julkrubban blev ett viktigt sätt att sprida den kristna tron.

I Sverige tog det lite längre tid för julkrubban att bli vanlig. Den sågs länge som en katolsk tradition, men under 1900-talet fick den sitt breda genomslag och blev en kär tradition i både kyrkor och hem.

År 2023 uppmärksammades det att 800 år hade gått sedan Franciskus av Assisi skapade den allra första krubban!

Källa: Wikipedia

Adventskransen – en symbol för hopp, frid, glädje och kärlek

Adventskransen är en djupt symbolisk och älskad tradition som lyser upp väntan fram till jul. Den består vanligtvis av en krans av vintergrönt ris med fyra ljus och utgör en central del av adventsfirandet.

Historiken bakom adventskransen

Adventskransen har sitt moderna ursprung i Tyskland på 1800-talet. Den skapades av den tyske teologen och pedagogen Johann Hinrich Wichern (1808–1881), som drev ett barnhem för fattiga barn i Hamburg.

Barnen frågade ofta hur lång tid det var

kvar till jul, och för att göra väntan mer pedagogisk och överskådlig byggde Wichern år 1839 en stor krans av ett trähjul. Den dekorerades med 24 små röda ljus för vardagarna och fyra stora vita ljus för adventssöndagarna. Genom att tända ett nytt ljus varje dag kunde barnen själva räkna ner till julafton.

Med tiden förenklades traditionen.

Kransen blev mindre, de små vardagsljusen togs bort och kvar blev de fyra större ljusen för adventssöndagarna. Sedvänjan spreds först bland

protestantiska lutheraner och blev under 1900-talet populär i stora delar av världen – inklusive Sverige.

Adventsöppet

- kaffeservering med hembakat
- försäljning av handgjorda kransar, ljus mm
- lotteri

Alla intäkter går till act Svenska kyrkan

SÖNDAG 30 NOV
KL 12.00–15.00

Mariefreds församling
Djurgårdsgatan 11

act
Svenska kyrkan

Kransens symbolik

Adventskransen har både religiös och symbolisk betydelse.

- Kransen i cirkelform symboliserar evighet och Guds kärlek.
- Det gröna riset står för liv och hopp, som består även i vinterns mörker.
- De fyra ljusen tänds varje adventssöndag och påminner om olika teman:
 1. Hopp – profeternas ljus
 2. Frid – Betlehems ljus
 3. Glädje – herdarnas ljus
 4. Kärlek – änglarnas ljus

▪ Kristusljuset (tillval)

Vissa adventskransar har ett femte ljus, placerat i mitten och ofta större eller vitt. Det symboliserar Kristus – världens ljus – och tänds på juldagen för att fira att Messias har kommit.

En levande symbol

Adventskransen är alltså mer än bara en vacker dekoration. Den är en symbolisk påminnelse om hopp, frid, glädje och kärlek – värden som kulminerar i julens budskap.

Josephine Hiller

LUCIAGUDSTJÄNST

12 DEC KL 19
Mariefreds kyrka

act
Svenska kyrkan

Retreat

– en stund av stillhet inför julen

Julen närmar sig – en tid av ljus, gemenskap och förväntan. Men mitt i alla förberedelser och måsten kan stillheten lätt gå förlorad. I längtan efter lugn och eftertanke får vi möjlighet att stanna upp – att andas, vila och bara vara.

Att ge sig själv tid för tystnad och meditation är som att öppna dörren till julens hjärta. I stillheten växer tacksamheten, kärleken och närvaron – den sanna julglädjen. När vi lyssnar inåt finner vi kraft, balans och frid mitt i decembermörkret.

För dig som vill möta högtiden med ett öppet hjärta inbjuder Mariefreds församling till en kostnadsfri retreat

Torsdag 4 december

- Kl. 18.30 - Inledning och ledd meditation
Kl. 19.00–20.30 - Tyst retreat – stillhet, bön, läsning, målning eller det som ger dig ro.

Anmälan & information:

mariefreds.forsamling@svenskakyrkan.se
0159-10190

Låt denna decemberdag bli en vilopunkt i vintermörkret – en stund för själen att andas och hjärtat att finna frid.

Vi sjunger in julen

Kom och sjung med i julens
psalmer och sånger
tillsammans med
församlingens körer

Mariefreds kyrka
Söndag 14 dec
kl. 16:00

Fri entré

Jul i Mariefreds församling (Mariefreds kyrka)

ONSDAG 24 DEC JULAFTON

kl. 10.00 **Samling kring krubban**
Tillsammans med barnen, ställer vi i ordning julkрубban och berättar om julens händelser.

kl. 23.00 **Julnattsmässa**

TORSDAG 25 DEC JULDAGEN

kl. 7.00 **Julotta, Pax Mariae kyrkokör**

FREDAG 26 DEC ANNANDAG JUL

kl. 11.00 **Högmässa med musik**

SÖNDAG 28 DEC

kl. 11.00 **Högmässa**

ONSDAG 31 DEC NYÅRSAFTON

kl. 16.00 **Nyårsbön**

TORSDAG 1 JAN 2026 NYÅRSDAG

kl. 18.00 **Ekumenisk gudstjänst**

Varmt välkommen till

SAMLING KRING KRUBBAN

Julafton kl 10.00
Mariefreds kyrka

Kontakt

Svenska kyrkan i Mariefred

Bergsgatan 1, 647 30 Mariefred
Mejl: mariefreds.forsamling@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.svenskakyrkan.se/mariefred
Tel. 0159 – 101 90, säkrast mån, ons, tors kl. 10.00 – 12.00
(ej månd midsommar – aug)

Församlingshemmet

Djurgårdsgatan 11, 647 30 Mariefred
Vardagar, är dörren upplåst är du välkommen in.
Mottagning med personal på plats för frågor eller bokningar:
torsdagar kl. 10.00 - 12.00
Husmor Anna Blomstedt, tel. 073-044 84 63

Kyrkogårdsexpeditionen

Besöksadress: Ruddammsgatan 12
Leveransadress: Bergsgatan 1, 647 30 Mariefred
Mejl: mariefreds.kyrkogardsforvaltning@svenskakyrkan.se
Tel. 0159 – 102 69, säkrast mån, ons, tors kl. 10.00 – 12.00
Personal kyrkogården:
Arbetsledare Tommy Mattsson, tel. 076-803 55 06,
Malin Baggströms, 076 – 836 97 39,

Präster & diakon

Kyrkoherde Natalia Araya tel. 076-803 55 01
Komminister Monia Thuresson, tel. 076-803 55 02
Diakon Marianne Lindgren, tel. 076-809 96 88

Kör & Musik

Kyrkomusiker Frida Stjärnström / ungdomskör, barnkör,
Sång för hälsan tel. 076-803 55 04

Kyrkvaktmästare

Tommy Skymberg /fastighetsansvarig, tel. 076-836 97 38
Elvira Cobello-Pontén (tjänstledig)
Molly Freij (vikarie)

Barn- och familjeverksamhet

Församlingsassistent Ronja Fangréus / Öppen Förskola, Kyrkfritids
(föräldraledig).
Vik. församlingsassistent Katarina Lund / Öppen Förskola,
Kyrkfritids, barnkör, tel. 076-800 16 74
Församlingsassistent Josephine Hiller / Öppen Förskola, Kyrkfritids,
Kyrktrappan tel. 076-803 00 88

Konfirmander & Ungdomsverksamhet

Församlingspedagog Anci Näslund / KU, Meditation & rörelse,
Retreater tel. 076-836 58 00
Församlingsassistent Emilia Fäldt / Kyrkans Ungdom, Skolkontakter
tel. 076-803 61 65

Administration

Kommunikatör Pernilla Axelsson, tel. 073-035 16 30
Kanslist/Uttredare Monica Lindell Rylén, tel. 076-803 00 41
Ekonom Helena Müller, tel. 076-803 00 45

Församlingsvärdinna Christine Roos, tel. 073-040 68 60

MEJLADRESSER: namn.efternamn@svenskakyrkan.se

Kyrkvårdar

Anna-Christina Berggren 073-776 65 44
Agneta Berger 073-641 84 74
Molly Freij 079-347 70 64
Lukas Niemi 073-093 45 67
Ellen Nygren 070-555 53 72
Jaya Roos 070-970 15 80

VI FINNS PÅ FACEBOOK

Hitta och följ oss här:
@svenskakyrkanmariefred

FÖLJ OSS PÅ INSTAGRAM

@mariefred_svenskakyrkan
och du taggar oss med
#mariefred_svenskakyrkan

KYRKTRAPPAN

ANSVARIG UTGIVARE

Natalia Araya

REDAKTION

Josephine Hiller
Marianne Lindgren
Monica Lindell Rylén

GRAFISK DESIGN

Josephine Hiller

PÅ OMSLAGSBILD

Altartavlan, Mariefreds kyrka
Josephine Hiller

TRYCK

Arkitektkopia

**NÄSTA FÖRSAMLINGSBLAD
UTKOMMER OMKRING DEN 2 APRIL
MED TEMA: "MUSIKENS KRAFT"**
Om du vill bidra med något,
kontakta Josephine Hiller
josephine.hiller@svenskakyrkan.se